

ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

УДК 351.74(477)

О. О. Дякова**ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦІВНИКІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Розглянуто питання формування правової культури поліцейських. Особливу увагу приділено умовам формування правової культури у складний для України період формування демократичної європейської країни. Проведено порівняльний аналіз процесу формування правової культури поліцейських в Україні та за радянських часів.

Ключові слова: правова культура, поліцейські, реформування МВС, професійна правова культура.

Постановка проблеми. Нині Україна переживає кардинальні політичні, соціально-економічні, духовні та інші трансформації, що стали наслідком революційних перетворень сучасності. За таких умов все частіше почали проявлятися різноманітні кризові явища, які охопили всі сфери суспільного життя в державі. Не залишилися без уваги і силові структури України, які зазнають кардинальніших змін. На початку формування нової незалежної держави у 1991 році було створено органи внутрішніх справ України, в тому числі й органи міліції. Останні 24 роки в країні постійно відбувалися реформи, і популярність реформування органів міліції була викликана абсолютно різними уявленнями про міліцію в новій українській державі та рецепцію радянських правоохоронних органів.

У той час, коли «молода» Україна розвивалася, «старі» законотворці намагалися не проводити якісні реформи, а виключно у звітах, формально, оновлювали державні структури. Така політика призвела до нівелювання рівня довіри до державної влади, в тому числі до правоохоронних органів. Нагальна потреба в кардинальних реформах державного апарату виникла ще у 2004 році після «Помаранчевої революції», вони були знову ж таки проведені, але не призвели до очікуваних наслідків. Результатом реформ міліції мало стати підвищення рівня довіри до правоохоронних органів. Революція 2014 року стала апогеєм у процесі руйнування партнерських відносин суспільства та міліції, рівень недовіри до міліції сягнув максимальної позначки, тому можна констатувати існування в Україні кризи легітимності органів внутрішніх справ. Така ситуація призвела до взаємної відчуженості, ізоляваності міліції від суспільства.

Органи правопорядку мають відігравати одну з ключових ролей у забезпеченні засад конституційного ладу України, правова держава не може бути такою без дієвої, ефективної, прозорої у своїй діяльності, відкритої та професійної міліції. Аргентинський учений Г. Маріньон підкреслив роль поліції в сучасній правовій державі:

«Вона воістину стала одним із наріжних каменів держави. Глобальну силу кожної країни можна виміряти за можливостями її поліції. Державу майбутнього можна представити у мріях без армії, але з поліцією ще більш могутньою, ніж нинішня» [1, с. 6]. Тому докорінна зміна форм, методів і способів функціонування органів внутрішніх справ є вкрай необхідною.

Виклад основного матеріалу. Ухвалення у липні 2015 року закону України «Про Національну поліцію» ознаменувало появу не видозміненого чи оновленого, а якісно нового центрального органу виконавчої влади, на якого покладені такі завдання: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави; протидія злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Основною метою діяльності поліції стало підвищення авторитету працівників поліції, довіри суспільства та викорінення корупції, яка, у свою чергу, є основним аргументом щодо недовіри поліції.

Згадаємо радянську державу, де кожен член суспільства з повагою та довірою ставився до правоохоронних органів. Саме рецепція цих цінностей має стати метою діяльності нової Національної поліції. Однак повністю копіювати правоохоронні системи будь-якої країни не є доцільним. У спадок від радянської системи Україна отримала авторитарну державоцентричну мілітаризовану модель органів внутрішніх справ (ОВС, міліції), яка характеризується жорсткою ієрархічністю, політичною заангажованістю та яка орієнтована не на служіння суспільству, а на репресивні форми соціального контролю (культура ворожого оточення й примусу) [2, с. 3]. Сучасні реформи спрямовані на подолання наслідків такого правонаступництва, приведення національних правоохоронних органів у демократичну модель європейського зразка. Головним завданням цих реформ має стати додержання принципів правової держави, верховенства права, професіоналізму, дотримання прав людини, політичного нейтралітету та законності органами Національної поліції у всіх сферах своєї діяльності.

Отримавши після розпаду Радянського Союзу заідеологізовану концепцію розвитку суспільних явищ, Україна з кожним роком все більше «намагається» позбавитися соціалістичних установок у регулюванні відносин у державі. Цей процес позитивно підкріплюється тими новаціями, які відбуваються в державі. Зокрема, створення такого нового за своєю природою центрального органу виконавчої влади, як Національна поліція, в контексті європейської інтеграції повинно стати запорукою розвитку та становлення України як дійсно демократичної держави, де є місце забезпеченню прав, свобод і законних інтересів громадян завдяки ефективному функціонуванню правової системи. Саме позиція розвитку правової системи

України, яка була б побудована на основі принципу, що людина є найвищою соціальною цінністю, є найефективнішою для підтримання курсу України в європейське співтовариство.

Національна поліція України – центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. На сьогодні реформування правоохоронних структур виглядає досить кардинальним, але варто більш уважно ставитися до результатів перетворень, адже неможливо скласти цілісне уявлення про зміни, дивлячись лише на нову форму й технічне оснащення. Дуже важливим є питання видозміни «старих» стереотипів про правоохоронні органи, і лише час може стати тим чинником, за допомогою якого можна буде стверджувати, що покращення відбулося. Водночас ніколи нічого не має здійснюватися довільно, без належної основи. Тому актуальним є також питання дотримання всіх організаційних і правових засад функціонування нового органу. З чого почалось оновлення системи правоохоронних органів України, зокрема Міністерства внутрішніх справ? З оголошення конкурсу, потім були проведення відбору, навчання і, насамкінець, початок служби в Національній поліції. Суттєвим фактором на всіх етапах оновлення складу правоохоронних органів є достатній рівень правової культури кандидатів на службу. Чому ж саме правова культура є ключовим фактором у формуванні нової Національної поліції?

Євроінтеграційні процеси, які нині набули широкого розповсюдження, вимагають від України дотримання чітко встановлених критеріїв у всіх сферах державного адміністрування. Так само, як і всі форми політичної, правової та організаційної діяльності, забезпечення виконання покладених на державу функцій вимагає чіткого дотримання євроінтеграційних стандартів. Система правоохоронних органів держави стає наріжним каменем у констатації недосконалості правової системи країни. Поліція – це той орган державної влади, за роботою якого постійно здійснюють моніторинг та діяльність якого регулярно критикується.

Теоретичний аналіз процесів, що впливають на формування стабільної правової системи демократичної держави на етапі її прогресивного оновлення після радянського минулого, має стати базисом для оновлення всіх державних інституцій, у тому числі органів внутрішніх справ України. Тому формування високого рівня правової культури працівників Національної поліції має стати основою для здійснення докорінної реформи правоохоронних органів України.

Правова культура сприймається як якісний правовий стан суспільства, який відображає наявність або відсутність реального верховенства права (високий або низький рівень правової культури). Це явище є віддзеркаленням правотворчої діяльності органів державної влади у суспільних відносинах. Народ, який має достатній рівень правової культури, здатен із повагою ставитися до чинних норм

права та дотримуватися їх, що, у свою чергу, веде до реалізації конституційно-правового принципу верховенства права та правової держави. Якщо рівень правової культури суспільства на належному рівні, то вона втілює все прогресивне, цінне, соціально виправдане в політико-правовій сфері, сприяє вдосконаленню організації та діяльності держави, підвищенню якості та ефективності чинного права, скріпленню дисципліни, правопорядку та законності, посиленню захисту прав, свобод та юридично охоронюваних інтересів кожної особи.

«Правова культура – це єдиний загальнолюдський соціальний феномен, який не схожий на інші види духовної культури. Правова культура відображає такий важливий елемент цивілізації, як регулювання суспільних відносин. В результаті у людей формується правосвідомість, у суспільстві складається режим законності, розвивається законодавство та вдосконалюється юридична практика. Як наслідок, розвивається та стверджується право як соціальна цінність. Професор С. С. Алексєєв назвав правову культуру «юридичним багатством суспільства» [3, с. 71]. Правова культура є віддзеркаленням, зовнішнім відображенням ставлення суспільства або конкретної особи до правових цінностей у державі, зовнішнім вираженням правосвідомості. Забезпечення її належного рівня є здобутком не лише окремої держави та суспільства в цілому, а й кожного громадянина. Тому поняття правової культури варто розглядати в різних площинах, а саме як правову культуру суспільства, правову культуру окремої групи людей та правову культуру особистості.

Саме правова культура окремої особи є ядром для всієї правової системи України. Повага до інших людей, які є рівними учасниками суспільних відносин, повага до закону, знання та розуміння закону, почуття особистої відповідальності за власні вчинки, впевненість у тому, що повага прав усіх людей є гарантією поваги прав окремої особистості, внутрішня впевненість у необхідності виконувати власні зобов'язання перед державою та суспільством – це основні чинники, від яких залежить розвиток правового суспільства та демократичної держави. Без міцного «фундаменту» правова культура суспільства є нікчемною, адже у цьому випадку забезпечення її належного рівня є головним чинником формування достатнього для правової та демократичної держави рівня правової культури суспільства.

Специфіка правової культури як складової загальної культури суспільства полягає в особливій формі життєдіяльності держави та всіх її органів і посадових осіб. Іншими словами, це частина загальної культури суспільства, яка має відношення до правової системи держави та спрямовує правові процеси в ній. Правова система без правової культури не діє. Знання та глибоке розуміння ролі держави й права в житті суспільства, готовність слідувати цим знанням, співставлення своєї повсякденної поведінки з чинним правом, повага до накопичених правових цінностей – все це є характеристиками правової культури.

Правова культура поліцейських як окремої групи українського суспільства потребує детального дослідження через те, що оновлення правоохоронної системи України та видозміна органів державної влади відбуваються у світі змін пріоритетів українського суспільства. Поліція в країні – це орган, який повинен забезпечувати та захищати права людей, підтримувати належний рівень правопорядку та публічної безпеки, тобто виконання правоохоронної функції є основою всієї його діяльності. Правова культура нової поліції України повинна стати рушійною силою для подолання пострадянського стереотипу правоохоронних органів, де останні вважалися здебільшого апаратом примусу та відстоювання інтересів держави. Поліція має стати апаратом суспільства, який проводить свою діяльність від імені держави, але лише в інтересах народу та для забезпечення таких принципів, як гуманізм, демократизм, законність і верховенство права.

За часів радянської влади органи міліції вважалися інструментом правлячої верхівки та суто силовою інституцією. Функції міліції були векторно спрямовані на забезпечення державного ладу та суспільного порядку. В наш час важливим стає питання осмислення суспільством принципів примату прав людини над будь-якими іншими цінностями. Тому формування нової правової культури, спрямованої на забезпечення прав і свобод людини та громадянина, в першу чергу в діяльності Національної поліції, є важливим напрямом у позбавленні України від залишків радянських стереотипів у правовій системі.

Поряд із правовою культурою ззагалі часто виділяють поняття професійної правової культури. Професійна правова культура – це вид правової культури, характерний для осіб, які безпосередньо виконують свої професійні обов'язки у сфері юриспруденції, тобто це правова культура юриста. Залежно від сфери професійної спрямованості юристів існує різна професійна правова культура (наприклад, господарська, комерційна, цивільно-правова, кримінально-правова, кримінально-процесуальна тощо). Деякі науковці виділяють як окремий вид правової культури юриста професійну культуру працівника правоохоронних органів. Так, С. С. Сливка трактує це поняття як результат професійної діяльності працівника правоохоронних органів, розуміння та переконання в цінності правових явищ і норм, які гарантуються організацією праці в цих органах, інтелектом, мораллю, етикетом, психологічними та педагогічними вміннями працівника органів внутрішніх справ [4, с. 17]. А. В. Смирнов роз'яснює поняття професійної культури правоохоронця як чітке знання, розуміння, позитивне ставлення та неухильне виконання права в процесі своєї професійної діяльності [5, с. 274]. На нашу думку, більш вдалим буде квінтесенція цих двох концепцій, тобто професійна правова культура поліцейських – це чітке знання нормативної бази, що регламентує виконання професійних обов'язків, визнання авторитету прав і свобод людини, чітке виконання приписів

норм права, а також результат професійної діяльності та особистого ставлення до неї безпосередньо працівником Національної поліції.

Працівник поліції – це особа, яка має професійно виконувати свої службові обов'язки і, найчастіше, ставити інтереси суспільства вище своїх власних з метою ефективної правозастосовної діяльності. Професійна правова культура поліцейського має низку специфічних ознак, що обумовлюється такою особливістю професійної діяльності, яка полягає не лише в підвищенні свого рівня правової культури, а й у підвищенні рівня правової культури та правової свідомості суспільства в цілому внаслідок власної професійної діяльності поліцейського.

Головною, фундаментальною та вихідною умовою формування високого рівня правової культури працівника поліції є належна правова та професійна підготовка особи, яка в майбутньому буде виконувати функції поліцейського й основу світогляду якої складатимуть загальнолюдські цінності, принципи гуманізму та демократизму, усвідомлення свободи і прав людини як найважливіших досягнень суспільства. Правовиховна діяльність активно сприяє утвердженню високих моральних якостей майбутніх поліцейських, підвищенню рівня їх організованості та дисципліни, зміцненню почуття службового обов'язку та формуванню професійної культури. Крім належного рівня теоретичної підготовки майбутніх поліцейських, важливу роль у формуванні їх правової культури відіграє виховний аспект. Виховання особи у процесі формування професіонала своєї справи в дусі дотримання загальнолюдських цінностей є пріоритетними завданнями закладів підготовки кадрів для поліції в Україні. Крім належного рівня навчальної роботи, яка повинна проводитись у навчальних закладах, не варто нехтувати проведенням активної виховної та просвітницької діяльності як у межах навчального закладу й процесу навчання, так і поза ними.

За радянських часів правова культура визначалася як особливий різновид культури, спосіб духовно-практичної діяльності й відносин, які відображали головні правові цінності, формували правові погляди, знання та навички участі громадян у суспільно-правовому житті. Однією з характерних ознак стану суспільної думки у правовій сфері був авторитет законів і владних структур, довіра до них з боку населення. Особа у процесі свідомої діяльності отримувала правові знання та досвід, формувала свою правову свідомість і відповідні правові погляди. Правова культура характеризувалася власним способом реалізації соціально-правової діяльності людей, у процесі якої змінювалися взаємовідносини між ними й створювалися певні правові цінності. Сьогодні сформована за радянських часів «доправова» свідомість населення посилюється умовами системної економічної та соціальної кризи українського суспільства [6, с. 124]. Як залишок радянської моделі правової культури в сучасному суспільстві, зазначає М. І. Козюбра, продовжують домінувати уявлення про право виключно як про знаряддя політики, інструмент примусу, зведену в

закон волю якщо не якогось окремого пануючого класу, то, принаймні, керівної частини суспільства [7, с. 29].

Формування високого рівня правової культури можливе під час ефективної роботи з підвищення рівня кожного її елемента. Право, правосвідомість, правовідносини, правомірна поведінка, юридична практика, юридична освіта та наука, правопорядок – основні аспекти, які формують правову культуру кожної особи зокрема й усього суспільства в цілому. Існування таких правових явищ не є відокремленим, тому прояв високого рівня правової культури залежить не тільки від високого рівня кожного з її елементів, а й від їх дієвої взаємодії. Виходячи з цього, аналіз правової культури працівників Національної поліції України варто розпочати з дослідження процесу формування її складових елементів.

Формування правової культури поліцейського починається із загального формування культури особистості. Фундаментальним фактором, що впливає на формування правової культури суспільства, є дієва система правових норм, які існують в суспільстві та забезпечуються державою, тобто право. Якщо трактувати правову культуру як систему цінностей у правовій сфері, варто звернути увагу на ефективну, дієву систему правил поведінки, що знайшли своє відображення в нормативно-правових актах України. Формування такої системи в державі повністю залежить від органів влади, які мають безпосереднє відношення до нормотворчої діяльності. Звертаючись до теорії розмежування права та закону, яка виходить з того, що в процесі нормотворчої діяльності створюються нормативно-правові акти, але не право як об'єктивне соціальне явище, можна стверджувати, що право не виступає результатом державно-владної діяльності, натомість воно є формою суспільного розвитку, певним підсумком суспільно-історичного процесу. Прикладом такого підходу є діяльність держави у сфері прав і свобод людини та громадянина, за якої органи державної влади не створюють права і свободи, а лише гарантують, забезпечують їх за посередництвом норм позитивного права [8, с. 377]. Тому варто наголосити, що саме результати суспільно-політичного та суспільно-історичного процесу в державі мають бути складовим елементом правової культури, базисом для формування права в об'єктивному розумінні, тобто в системі формально визначених правил поведінки, що встановлюються та санкціонуються державою.

Ще одним елементом, який відображає рівень розвитку правової культури суспільства, є правовідносини. Сукупність матеріальних і духовних досягнень суспільства у правовому житті держави є, на думку М. Г. Боддиревої, правовою культурою [9, с. 18]. Виходячи з такого трактування, правовідносини виступають ключовим елементом правової культури, тому що будь-які досягнення можливі лише в результаті участі суспільства у правовідносинах. Поліцейські постійно виконують правозастосовні функції під час своєї службової діяльності,

тому важливо наголосити, що така діяльність стає можливою лише за умови постійної участі у правовідносинах з іншими суб'єктами. Під час виконання такої діяльності формується, проявляється, видозмінюється правова культура. Вплив змісту правовідносин на їх суб'єктів є безпосереднім, тому не варто забувати про правомірність таких відносин, адже неправомірна поведінка є нівелюючим фактором впливу на правову культуру поліцейського.

У свою чергу, правомірна поведінка є елементом правової культури та позитивно впливає на її формування. Саме правомірна поведінка заслуговує на більшу увагу з боку науковців, адже більшість наукових досліджень спрямовано на аналіз саме неправомірної поведінки, хоча у правовій державі визначення пріоритетів права є ключовим аспектом формування державної політики. Поряд із правовідносинами та правом взагалі на процес, який є відображенням ставлення суспільства до системи правових норм, що проявляється в поведінці суб'єктів, має звертатися увага всього суспільства. З точки зору розуміння правомірної поведінки варто визначити головні її ознаки. Суспільна необхідність і користь – ознаки, що характеризують мету такої поведінки. Поведінка особи повинна бути корисною та необхідною суспільству на певному етапі його розвитку. Міра цієї необхідності визначається таким супутнім елементом правової культури, таким як право. Тобто правомірна поведінка в цьому випадку виступає мірою такого стану суспільства, коли діяльність окремої особи характеризується як законна та здійснюється на користь суспільству.

Правомірна поведінка людини має відповідати не лише юридичним приписам і нормам, а й неписаним природним нормам, на основі яких, зрештою, і формуються норми-приписи в позитивному-правовому полі держави [10, с. 92]. Правомірна поведінка повинна відповідати приписам саме правових норм, адже, спираючись на позитивістську теорію права, регулювання всіх суспільних процесів має відбуватися на основі писаного права. Однак не варто забувати про історичну школу права, яка розглядає правомірну поведінку як таку, що ґрунтується на сформованих у певний період часу в конкретній місцевості звичаях, традиціях, правилах поведінки, які сприймаються більшістю населення як належні [11, с. 183]. Отже, ознакою правомірної поведінки, на нашу думку, варто вважати обмеженість і визначеність поведінки нормами позитивного та природного права з урахуванням особливостей сучасного суспільного розвитку.

З огляду на формування правової культури суспільства ще однією ознакою правомірної поведінки є активність у правовому полі та внутрішня вмотивованість особи щодо законослужняності. Активність може проявлятися у формі дії (вчинення будь-яких дій у правових межах) та у формі бездіяльності (утримуватися від тих дій, що спричиняють порушення правил поведінки в суспільстві). Внутрішнє переконання поводити себе, не порушуючи норм, що склалися в

суспільстві, є важливою умовою формування правової держави та високого рівня правової культури в суспільстві.

Юридична практика (або юридична практична діяльність) – система свідомо-вольових конкретних дій та операцій із забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи, що здійснюються кваліфікованими юристами на професійній основі у межах права та мають юридичні наслідки. Тобто це частина всієї юридичної діяльності, поряд із юридичною наукою та освітою, що має прикладний характер, тобто практичну спрямованість. Юридичну практику слід відрізнити від правомірної поведінки, адже вона може мати і протиправний характер. Однак не можна заперечувати опосередкований обмін між ними.

Первинним джерелом формування професійної правової культури є юридична освіта, у процесі якої людина отримує сукупність знань про правову дійсність і навички для здійснення практичної юридичної діяльності. Потім ця система професійних знань і навичок розвивається та поглиблюється в процесі здійснення професійної діяльності, придбання відповідного досвіду, в ході різних форм професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації юристів. Базисна складова процесу формування професійного правової культури – вища фахова юридична освіта, оскільки саме її наявність дає можливість здійснювати практичну юридичну діяльність вищої кваліфікації [12]. Але не варто забувати про неюридичну освіту, в межах якої здійснюється початкова юридична підготовка найнижчого рівня. Така освіта також має опосередкований вплив на формування правової культури особистості зокрема та суспільства в цілому. Наприклад, осіб, які здобувають технічну освіту, навчають, яким чином можливий процес патентування винаходів, економістам роз'яснюють сутність податкової системи, яка знайшла свій вияв у нормативно-правовій базі країни тощо.

Як **висновок** можна стверджувати, що особливостями формування правової культури поліцейських є: специфіка повсякденної службової діяльності (правозастосовної); плідна виховна робота як під час підготовки, так і на службі; величезна увага до поліцейських з боку громадськості; формування психологічної установки «суспільний інтерес має пріоритет над власним».

Список використаних джерел: 1. Черней В. В. Реформування ОВС: сучасний стан та перспективи / В. В. Черней // Роль правоохоронних органів у формуванні правової держави в умовах євроінтеграції України : матеріали Всеукр. підсумк. наук.-практ. конф. (Київ, 12 берез. 2015 р.) Ч. 1. – Київ, 2015. – С.4–7. 2. Концептуальні підходи до реформування органів внутрішніх справ як складової правоохоронної системи та сектору безпеки та оборони України : інформац.-аналіт. матеріали до Круглого столу «Концептуальні підходи до реформування МВС у контексті загальнонаціонального плану реформ», 16 квіт. 2015р. / Центр Разумкова. – Київ : [б.в., б.р.]. – 2015. – 56 с. 3. Сурков К. В. Повышение правовой культуры среди юристов в судебных и правоохранительных органах России /

К. В. Сурков // Право и безопасность. – 2011. – № 1 (38). – С. 71–73. 4. Сливка С. С. Професійна культура працівника міліції : монографія / С. С. Сливка. – Львів : Вільна Україна, 1995. – 95 с. 5. Теория государства и права : учеб. пособие : конспект лекций в схемах и определениях / под ред. Л. В. Смирнова. – М. : Книж. мир, 2004. – 309 с. 6. Попадинець Г. Правова культура як важливий елемент правової культури України [Електронний ресурс] / Г. Попадинець // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – № 782 : Юридичні науки. – 2014. – С. 123–128. – Режим доступу: <http://science.lp.edu.ua/sites/default/files/Papers/25.pdf>. 7. Козюбра М. Право як явище культури / М. Козюбра // Право та культура: теорія і практика : Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 трав. 1997 р. – Київ : МП «Леся», 1997. – С. 28–30. 8. Нечипоренко А. Нормотворча діяльність у правовій державі [Електронний ресурс] / Антон Нечипоренко // Публічне право. – 2012. – № 4 (8). – С. 375–381. – Режим доступу: <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2012/8/Nechypurenko.pdf>. 9. Болдырева М. Г. Правовая культура : лекция / М. Г. Болдырева ; Моск. юрид. ин-т. – М. : МЮИ, 1998. – 35 с. 10. Романова А. Правомірна поведінка як умова самоствердження людини / А. Романова // Юридичний вісник. – 2014. – № 6. – С. 91–95. 11. Черданцев А. Ф. Толкование права и договора / А. Ф. Черданцев. – М. : Юнити-Дана, 2003. – 381 с. 12. Петров А. В. Юридическое образование как элемент правовой культуры общества / А. В. Петров, М. К. Горбатова // Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. – 2007. – № 3. – С. 175–182.

Надійшла до редколегії 21.03.2016

Дякова А. А. Формирование правовой культуры работников Национальной полиции Украины

Рассмотрены вопросы формирования правовой культуры полицейских. Особое внимание уделено условиям формирования правовой культуры в сложный для Украины период формирования демократической европейской страны. Проведён сравнительный анализ процесса формирования правовой культуры полицейских в Украине и в советское время.

Ключевые слова: правовая культура, полицейские, реформирование МВД, профессиональная правовая культура.

Diakova O. O. Formation of legal culture of the officers of the National Police of Ukraine

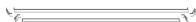
The issue of interpretation of the content of legal culture in general and legal awareness in particular has been studied. Particular attention is paid to legal awareness and legal culture of police officers in Ukraine, to the conditions of formation of legal culture within difficult for Ukraine period of the formation of a democratic European country, because in most countries of the world the key factor in the police training is to form certain personal qualities. A comparative analysis of the formation process of legal culture of police officers in Ukraine and during the Soviet times has been conducted.

Attention is paid to conditions causing the direct impact on the officers of the National Police of Ukraine in the course of professional activities, as factors in the formation of legal awareness.

It is emphasized that raising the level of legal culture of police officers will contribute to the formation of legal country, as the subject of legal enforcement itself will declare by own example the importance of this principle and the formation of a democratic state, where human rights and freedoms are respected and protected.

The propositions to raise the level of legal awareness and legal culture of Ukrainian police officers have been provided.

Keywords: legal culture, police officers, reform of the Ministry of Internal Affairs, professional legal culture.

УДК 347.789:303

О. В. Печерський

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ НОВАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА У ВНЗ УКРАЇНИ

Розглянуто питання формування в інформаційному праві новітніх теоретичних правових учень. Указано, що ці концепції дають нове уявлення про суб'єктний та об'єктний склад інформаційних правових відносин, розвивають правове вчення про інформаційне суспільство. Взаємозв'язок цих концепцій з інформаційними відносинами сприяє формуванню наукової школи теорії інформаційного права.

Ключові слова: інформаційне право, новації в інформаційному праві, суб'єкти інформаційних правових відносин, інформаційне суспільство, інформаційно-правова відповідальність.

Постановка проблеми. Реформування системи вищої освіти в Україні обумовлює вдосконалення підходів до методики викладання дисциплін відповідно до вимог європейського освітянського простору. Зокрема, це стосується і питання привнесення в навчальний процес авторського доробку вчених. Сьогодні виникає потреба у відході від консервативного аудиторного «начитування» класичних, догматичних конструкцій, категорій та заідеологованих позицій. Інтенсивність розвитку інформаційних процесів у суспільстві також сприяє втіленню в інформаційноспрямовані навчальні курси комплексу новацій, що відповідають соціальним запитам у більш практичному орієнтуванні підготовки майбутніх фахівців.

Новації теоретико-правового змісту набувають сьогодні поширення і в інформаційному праві як науковому напрямку юриспруденції, як галузевому напрямку в системі права і як дисциплінарному курсі підготовки правників усіх спеціалізацій. Актуальність цього питання загострюється в умовах інформаційної конфронтації України на міждержавному рівні з Російською Федерацією, на етапі поки що недосконалості розвитку інформаційного суспільства в українських реаліях. Водночас політичне декларування прагнення владних інститутів до більшої «прозорості», транспарентності своєї діяльності